

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 518/2025-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Tokarčíkom, Halenárska 7, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 6T/21/2017 v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 93/2022-39 z 13. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 21/2017 v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 93/2022-39 z 13. októbra 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré je Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.
4. Náhradu trov konania pred ústavným súdom sťažovateľovi **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 518/2025-23 z 3. septembra 2025 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie rukou písanú ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú mu 28. mája 2025, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6T/21/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“) a navrhuje tiež priznať mu primerané finančné zadost'učinenie 8 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a ostatného spisového materiálu, ako aj z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné konanie, ktoré bolo prevzaté z Českej republiky, kde sa trestný skutok stal v roku 2011 (sťažovateľ nešpecifikuje povahu trestného skutku, pozn.) a bol riešený do roku 2015. Následne so súhlasom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vec sťažovateľa prevzala Slovenská republika, miestne príslušná Okresná prokuratúra v Trnave. Obžaloba bola na sťažovateľa podaná 25. júla 2017 pre trestný čin lúpeže a je vedená pod sp. zn. 6T/21/2017. Dosiaľ bola vec prejednaná asi na piatich verejných pojednávaniach uskutočnených okresným súdom. V trestnej veci sťažovateľa konal aj Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“), ktorý vec prejednal na dvoch verejných zasadnutiach (konanie vedené pod sp. zn. 5To/48/2021 a sp. zn. 5To/166/2024), pričom sa vec opakovane vrátila na prejednanie okresnému súdu.

3. Ide o v poradí druhú ústavnú sťažnosť sťažovateľa v danej veci, keď nálezom č. k. II. ÚS 93/2022-39 z 13. októbra 2022 (právoplatným 10. novembra 2022) vyslovil porušenie sťažovateľom namietaných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, sťažovateľovi priznal primerané finančné zadost'učinenie 1 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Uvedenú skutočnosť vo svojom podaní sťažovateľ neuviedol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že svojím správaním k dĺžke napadnutého konania neprispel, spočiatku sa zúčastňoval všetkých pojednávanií a neskôr dal súhlas, aby súd vykonal pojednávania v jeho neprítomnosti. Zásielky riadne preberá a zdôrazňuje, že súhlasil so zmenou zákonného sudcu, aby vec nemusela byť prejednávaná odznova, aj keď v jeho veci rozhoduje v poradí tretí alebo štvrtý sudca. V priebehu vedenia napadnutého konania bol značnú časť vo výkone trestu odňatia slobody, a teda bol súdu vždy k dispozícii. Ďalej uvádza, že hoci ústavný súd nerozhoduje o jeho (ne)vine, jeho trestná vec trvá dlho preto, že polícia Českej republiky vyšetrowanie skutku zmanipulovala. Sťažovateľ, ktorý má viac záznamov v registri trestov, sa vždy k spáchaniu skutkov v minulosti priznal, ale skutok, ktorý je predmetom napadnutého konania, nespáchal ani sa v danom čase na území Českej republiky nenachádzal. Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia odôvodňuje pretrvávajúcim pocitom právnej neistoty a dĺžkou napadnutého konania, ktorú žiadnym spôsobom nezapríčinil.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd k ústavnej sťažnosti vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/633/2025 z 23. júla 2025, o ktoré ústavný súd požiadal už v rámci jej predbežného prerokovania podľa § 56 ods. 6 vety za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

s pripojením chronologického prehľadu procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní, uviedol, že predmetom trestného stíhania je dôvodné podozrenie zo spáchania závažnej trestnej činnosti v Českej republike. Ku skutku malo dôjsť v máji 2011, avšak k prevzatiu trestného stíhania prišlo až v júni 2015, čo samo osebe poukazuje na zložitosť prejednávanej veci. Poukázal tiež na hmotnoprávnu náročnosť veci, o ktorej svedčí skutočnosť, že v samotnom merite veci bolo rozhodnuté dvakrát, pričom vždy došlo k zrušeniu rozhodnutia odvolacím súdom v celom rozsahu a vráteniu veci na opätovné prejednanie.

5.1. Po prvom rozsudku okresného súdu sp. zn. 6T/21/2017 z 25. marca 2021 zrušenom uznesením krajského súdu sp. zn. 5To/48/2021 z 12. decembra 2021 v celom rozsahu a vrátením veci okresnému súdu na nové konanie okresný súd vydal v poradí druhý rozsudok sp. zn. 6T/21/2017 z 11. septembra 2024, ktorý bol taktiež zrušený v celom rozsahu uznesením krajského súdu sp. zn. 5To/166/2024 z 25. marca 2025. Krajský súd v odôvodnení uviedol, že zostáva spochybnený postup pri výkone pachovej identifikácie, keďže znalec nevedel posúdiť pachový identifikátor vykonaný v Českej republike v tomto konkrétnom konaní; po vykonanom dokazovaní okresného súdu zostala vierohodnosť dôkazu pachovej stopy (pachovej identifikácie) spochybnená. Následne bol súdny spis 13. mája 2025 predložený okresnému súdu, ktorý 13. júna 2025 nariadil hlavné pojednávanie na 17. júl 2025, na ktorom prokurátorka navrhla doplniť dokazovanie v zmysle záverov odvolacieho súdu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito na účel pribratia znalca z Českej republiky a stranám bolo uložené formulovať prípadné otázky znalcovi v lehote 15 dní.

5.2. Okresný súd ďalej poukázal na viacnásobnú zmenu zákonného sudcu (posledná zmena 1. marca 2024, pozn.), ako aj nutnosť zisťovania pobytu sťažovateľa v zahraničí. Konštatoval, že v doterajšom postupe zákonných sudcov neboli zistené subjektívne, ale ani objektívne príčiny v konaní, súd vo veci konal a koná v rámci svojich možností, vykonával úkony s vynaložením úsilia vec rozhodnúť. Tiež je potrebné vziať do úvahy aj ďalšie atribúty, najmä zložitosť dokazovania a cezhraničný charakter konania. Z objektívneho hľadiska je doba viac ako 8 rokov od doručenia obžaloby na súde dlhá, avšak vzhľadom na už uvedené skutočnosti sa za daného skutkového stavu v kratšej dobe právoplatne skončiť nedala. Súd konal plynule a pojednávanie nariadľoval v primeraných lehotách. K istým zdržaniam došlo iba v priebehu roku 2019 a 2020 v dôsledku nevyhnutnosti spolupráce s českou stranou. Od poslednej zmeny zákonného sudcu došlo k odročeniu hlavného pojednávania 3. júna 2024 a 19. augusta 2024 z dôvodu, že v dôsledku nedostupnosti obžalovaného – sťažovateľa – a nemožnosti vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti neboli splnené podmienky na jeho vykonanie.

5.3. Podľa okresného súdu množstvo úkonov vykonaných súdom vo veci svedčí o tom, že okresný súd má snahu dosiahnuť právoplatné skončenie veci v čo najkratšom čase. S ohľadom na uvedené okresný súd považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za nedôvodnú a navrhuje, aby ju ústavný súd na ďalšie konanie neprijal.

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v doplnenom vyjadrení sp. zn. 1SprV/633/2025 z 18. septembra 2025 okresný súd zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení s tým, že sa nepodarilo vyhľadať a pribrať znalca z odboru olfaktoriky v zmysle návrhu prokurátora a že súd nebude toto znalecké dokazovanie vykonávať; vo veci bol nariadený termín hlavného pojednávania na 22. október 2025, keď sa predpokladá rozhodnutie vo veci. Ďalej považoval ústavnú sťažnosť za nedôvodnú a navrhol požadovaný nález nevydať a sťažovateľovi finančné zadostučinenie nepriznať.

7. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na podanie repliky k vyjadreniu okresného súdu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a obsahu spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

9. Podstata sťažovateľových námietok spočíva v tvrdení o neschopnosti okresného súdu skončiť od roku 2017 jeho trestnú vec.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov uplatneného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 123/2022).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. V trestných veciach k nastoleniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastolujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022, IV. ÚS 103/2023). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd (obdobne ako ESLP) prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 20. 6. 2019 vo veci Chiarello proti Nemecku, sťažnosť č. 497/17, bod 45). Primeranosť času potrebného na rozhodnutie trestnej veci v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, sa musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03, pozri aj rozsudok ESLP z 25. 6. 1987 vo veci Bagetta proti Taliansku).

12. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987). Plynutím času sa strácajú pamäťové stopy svedkov, dôkazy strácajú

na sile, čo nepochybne ohrozuje bezprostrednosť konania, ako aj schopnosť súdu zistiť skutkový stav v miere nevyhnutnej pre spravodlivé rozhodnutie (porov. III. ÚS 150/2022). Na druhej strane čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní nielen postupovalo rýchlo, ale zároveň ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

13. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrazový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu, v danej veci o to viac, že ústavný súd už jedným nálezom porušenie namietaných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyslovil a uložil okresnému súdu vo veci konať e bez prieťahov. Tým je aj požiadavka okresného súdu na nevyhovenie ústavnej sťažnosti neopodstatnená.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v zmysle ustálenej judikatúry (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj opakovanú ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

15. Čo sa dotýka otázky predmetu namietaného konania, ústavný súd naďalej podľa priebehu ďalšieho konania pred okresným súdom hodnotí vec ako čiastočne skutkovo zložitú, keďže okrem cudzieho prvku sa v posudzovanej veci prejavil aj istý stupeň skutkovej zložitosti súvisiaci s potrebou vykonania znaleckého dokazovania (znalecké dokazovanie v odbore kriminalistiky, odvetví kriminalistickej odorológie) a v aktuálnej fáze súdneho konania majúce sa vykonať dokazovanie na pokyn krajského súdu znalcom z odboru olfaktoriky – z Českej republiky). Inak, tak ako už bolo konštatované v predchádzajúcom náleze ústavného súdu, predmet konania v trestných veciach, akým je aj vec sťažovateľa, predstavuje štandardnú rozhodovaciu agendu trestných súdov, a reflektujúc judikatúru ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva, tieto veci sa zaraďujú medzi privilegované konania, ktoré by mali byť vedené s osobitnou rýchlosťou (bod 11 odôvodnenia nálezu II. ÚS 93/2022).

16. Ústavný súd taktiež zotrváva na názore, že sťažovateľ sa sám svojou nedostatočnou súčinnosťou so súdom čiastočne pričínil o to, že súd nekonal vo veci rýchlejšie, čo sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate ani nepopiera (k tomu aj bod 12 odôvodnenia nálezu sp. zn. II. ÚS 93/2022).

17. Podľa názoru ústavného súdu najvážnejším problémom okresného súdu, pre ktorý nie je konanie v sťažovateľovej veci stále skončené, je neefektívna činnosť okresného súdu, čo potvrdzujú zrušujúce uznesenia krajského súdu, naposledy uznesenie sp. zn. 5To/166/2024 z 25. marca 2025.

18. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka namietaného konania okresného súdu aj po právoplatnosti nálezu ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 93/2022 je s prihliadnutím na privilegovaný charakter konania v trestných veciach naďalej neprimeraná. Konštatuje tak, že najmä zisteným neefektívnym postupom došlo aj po vyjadrení predchádzajúceho nálezu ústavného súdu k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

19. Pretože príkaz konať bol vyslovený už v predchádzajúcom náleze a okresný súd smeruje do záverečnej fázy konania, ústavný súd nevzhliadol potrebu doplniť ochranu aj o uloženie nového príkazu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, keď navyše s'ťažovateľ oň v ústavnej s'ťažnosti ani nežiadal.

20. S'ťažovateľ ale požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia spolu 8 000 eur, ktoré odôvodnil primárne pocitom právnej neistoty a dĺžkou napadnutého konania, ktorú podľa neho žiadnym spôsobom nezapríčinil. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za vhodné v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 zákona o ústavnom súde priznať s'ťažovateľovi finančné zadosťučinenie, majúc pritom na zreteli, že cieľom jeho priznania je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia prihliadol na priebeh celého napadnutého konania, jeho aktuálny stav, správanie s'ťažovateľa a jeho procesnú „aktivitu“, mieru jeho právnej neistoty, ako aj závažnosť zásahu do jeho základných práv, pritom neopomenul ani zamlčanie predchádzajúceho nálezu ústavného súdu v s'ťažovateľovej veci, avšak na druhej strane zohľadnil privilegovanosť konania a už uložený príkaz konať. Považoval tak za spravodlivé priznať s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie spolu 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

22. S'ťažovateľ v petite ústavnej s'ťažnosti nenavrhol priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom a ani jeho právny zástupca, ktorého plnomocenstvo bolo doložené až neskôr (21. júla 2025, pozn.), trovy nevyčísľil ani nijako bližšie nešpecifikoval, pričom vo veci ani nevykonal žiaden úkon právnej služby okrem oznámenia o zaslaní plnomocenstva. Keďže zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie) a ústavný súd disponuje

širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022), rozhodol, že sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom § podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nepriznáva (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu